

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.В.О. начальника навчально-наукового
інституту цивільного захисту

_____ Павло РОСОХАЦЬКИЙ
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

" 30 " _____ серпня _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжособистісна комунікація

професійна вибіркова

за освітньою (освітньо-професійною) програмою
«Екстремальна та кризова психологія»
освітнього ступеня бакалавр

у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

за спеціальністю 053 «Психологія»

мова навчання українська

Схвалено вченою радою
навчально-наукового інституту
цивільного захисту

Протокол від

« 30 » серпня 2025 року № 9 »

Черкаси – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжособистісна комунікація» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія».

Розробники:

доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін
кандидат психологічних наук, доцент Гонтаренко Л.О.
доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін
кандидат педагогічних наук, доцент Кришталь А.О.

Робочу програму навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою
Соціальних і гуманітарних дисциплін

Протокол від «25» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін

_____ Тетяна ЧУБІНА

«_____» _____ 2025 року

Схвалено проектною групою освітньої програми «Охорона праці»
Гарант освітньої програми

_____ Валерій БОСНЮК

«_____» _____ 2025 року

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні, розвитку та систематизації знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти у сфері міжособистісної, фахової, масової та міжкультурної комунікації; розвитку комунікативного потенціалу і потреби особистості у спілкуванні, навичок інтерпретації невербальної поведінки, вмінь ефективного спілкування і слухання, взаємодії у діловому спілкуванні, проектування їх програми культурного зростання та соціалізації, досягнення консенсусу в комунікативних процесах; виробленні необхідних практичних навичок усного та писемного мовлення; формуванні ефективної мотивації до самоосвіти та розвитку, здатності до критичного мислення і перевірки фактів; забезпеченні здобувачів вищої освіти ефективними прийомами вирішення конфліктних ситуацій, досягнення консенсусу у комунікативних процесах.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень;
- Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів, понять у навчанні та професійної діяльності;

уміння/навички:

- Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів застосування інноваційних підходів

комунікацію:

- Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію

автономію та відповідальність:

- управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>	
Рік підготовки	2-й	3-й
Семестр	3-й	3-й
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	4	4
кількість модулів	2	2
загальна кількість годин	120	120
Розподіл часу за навчальним планом:		
лекції (годин)	20	6
семінарські, практичні (годин)	24	-
самостійна робота (годин)	76	114
Форма підсумкового контролю	дифзалік	дифзалік

Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: «Соціальна психологія», «Філософія», «Психологія праці та організа-

ційна психологія».

Постреквізити: компетентності здобуті під час вивчення навчальної дисципліни необхідні для професійної підготовки здобувачів за усіма компонентами освітньої програми.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки здобувачів освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

~ досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПР10
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	ПР13

~ формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК1
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ЗК6
Очікувальні компетентності з дисципліни	
Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).	СК3
Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.	СК9

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. «Соціальні аспекти міжособистісної комунікації»

Змістовий модуль 1.

Спілкування у системі міжособистісних і суспільних відносин

Тема 1.1. Предмет, функції та види міжособистісної комунікації.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Соціальні аспекти міжособистісної комунікації». Функції (інформаційно-комунікативну, регуляційно-комунікативну та афективно-комунікативну) та критерії міжособистісної комунікації. Результат спілкування. Види спілкування (безпосереднє і опосередковане; реальне і уявне; міжіндивідне, індивідно-групове, міжгрупове; короткочасне і довгочасне; офіційне і неофіційне; вербальне і невербальне). Мотиви спілкування.

Література: [Баз.: 1-5, 9, 12, 13. Доп.: 2-6, 9-12, 16].

Тема 1.2. Індивідуальні особливості міжособистісної комунікації.

Особливості професійної комунікації фахівців з охорони праці. Рівні спілкування. Стилі спілкування. Спілкування на рівні «контакту» масок. Примітивний рівень спілкування. Маніпулятивний рівень спілкування. Формально-рольовий рівень спілкування. Діловий (професійний) рівень спілкування. Творчо-активний рівень спілкування. Дружній рівень спілкування. Авторитарний, демократичний, ліберальний стилі спілкування.

Література: [Баз.: 1, 2, 6, 10, 12. Доп.: 1, 6, 9-13, 16].

Тема 1.3. Особливості вербального і невербального спілкування: соціальний аспект.

Критерії розрізнення невербального та вербального спілкування. Акт вербальної комунікації. Нерефлексивне слухання. Рефлексивне слухання. Випадки застосування видів слухання. Структура діалогового спілкування. Принципи ведення ділових бесід. Пантоміміка: жести, пози, рухи у міжособистісній комунікації.

Література: [Баз.: 1-4, 7, 9-11. Доп.: 2, 5, 7-10, 14].

Змістовий модуль 2.

Основи міжособистісної комунікації

Тема 2.1. Специфіка міжособистісної комунікації

Етичні норми професійної комунікації. Формальність і неформальність у професійному спілкуванні. Розмежування кордонів у професійному міжособистісному спілкуванні.

Література: [Баз.: 1, 2, 5, 6, 9-12. Доп.: 1-5, 9, 12, 15].

Тема 2.2. Стилі й моделі міжособистісної комунікації

«Арена» (відкрита зона), «темна пляма» (сліпа зона), «фасад» (секретна зона), «невідомість». «Стратегія експозиції» (стратегія розкриття), «стратегія зворотного зв'язку». Види комунікаційних стилів за О.Виханським. Комунікативний стиль. Стиль обвинувачення. Директивний стиль. Діалогічна, маніпулятивна, альтерцентристська, індіферентна спрямованість міжособистісної комунікації.

Література: [Баз.: 1-3, 6-10. Доп.: 2, 4-8, 10-13, 16].

Тема 2.3. Гендерні аспекти міжособистісної комунікації.

Поняття гендеру у міжособистісній комунікації. Гендерні відмінності у міжособистісній комунікації. Невербальна гендерна комунікація. Вербальна гендерна комунікація. Гендерні аспекти міжособистісної комунікації у галузі охорони праці.

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 5-8, 13. Доп.: 4, 7, 9, 15].

Тема 2.4. Причини виникнення конфліктів та основні стилі поведінки у процесі вирішення конфліктів.

Сутність поняття «конфлікт». Характеристика міжособистісного конфлікту. Стратегії і моделі вирішення конфліктів у професійній діяльності фахівця з охорони праці.

Література: [Баз.: 1-4, 8, 10, 14. Доп.: 3-6, 11-15].

Тема 2.5. Основні стратегії запобігання маніпулятивних впливів в умовах воєнного стану.

Сутність поняття «мовленнєва маніпуляція». Класифікація мовних тактик та стратегій впливу. Характеристика основних стратегій запобігання маніпулятивних впливів в умовах воєнного стану.

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 13. Доп.: 4, 7, 9, 15, 16].

Тема 2.6. Особливості організації зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації (ЗМІ).

Поняття іміджу фахівця психолога. Вплив засобів масової інформації на формування іміджу фахівця психолога. Маніпуляція в «інформаційному» суспільстві та способи її уникнення.

Література: [Баз.: 1-3, 5, 6, 7, 9, 14. Доп.: 1, 8, 9, 11, 16].

Тема 2.7. Засоби розвитку професійної комунікації.

Чинники формування іміджу та репутації фахівця та підвищення його професіоналізму. Формування особистісної репутації керівника. Особистий брендинг фахівця.

Література: [Баз.: 2, 4, 5, 8-10, 13, 14. Доп.: 3-5, 9, 12-14].

Контрольна робота за модулем 1.

Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма навчання				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари	самостійна робота	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1 «Соціальні аспекти міжособистісної комунікації»					
Змістовий модуль 1. Спілкування у системі міжособистісних і суспільних відносин					
Тема 1.1. Предмет, функції та види міжособистісної комунікації	13	2	2	9	опитування, завдання, індробота
Тема 1.2. Індивідуальні особливості між-особистісної комунікації	13	2	2	9	опитування, завдання, індробота
Тема 1.3. Особливості вербального і невербального спілкування: соціальний аспект	12	2	2	8	опитування, завдання, індробота
Підсумкова модульна робота 1	2		2		Письмова робота
Разом за модуль 1	40	6	8	26	
Змістовий модуль 2. Основи міжособистісної комунікації					
Тема 2.1. Специфіка міжособистісної комунікації	11	2	2	7	опитування, завдання, індробота
Тема 2.2. Стилi й моделі міжособистісної комунікації	11	2	2	7	опитування, завдання, індробота
Тема 2.3. Гендерні аспекти міжособи-стісної комунікації	11	2	2	7	опитування, завдання, індробота
Тема 2.4. Причини виникнення конфлі-ктів та основні стилі поведінки у про-цесі вирішенні конфліктів	11	2	2	7	опитування, завдання, індробота
Тема 2.5. Основні стратегії запобігання маніпулятивних впливів в умовах воєн-ного стану	11	2	2	7	опитування, завдання, індробота

Тема 2.6. Особливості організації зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації (ЗМІ)	11	2	2	7	опитування, завдання, індробота
Тема 2.7. Засоби розвитку професійної комунікації фахівця	12	2	2	8	опитування, завдання, індробота
Підсумкова модульна робота 2	2	-	2	-	Письмова робота
Дифзалік		-		-	-
Разом за модуль 2	80	14	16	50	
Разом	120	20	24	76	

Назви змістових модулів і тем	Заочна форма навчання				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари	самостійна робота	поточний контроль
МОДУЛЬ 1 «Соціальні аспекти міжособистісної комунікації»					
Змістовий модуль 1. Спілкування у системі міжособистісних і суспільних відносин					
Тема 1. Предмет, функції та види між-особистісної комунікації	10	2	-	8	індивіду-альна робота
Тема 2. Індивідуальні особливості між-особистісної комунікації	10	-	-	10	індивіду-альна робота
Тема 3. Особливості вербального і невербального спілкування: соціальний аспект	10	-	-	10	індивіду-альна робота
Підсумкова модульна робота	10			10	індивіду-альна робота
Разом за модуль 1	40	2		38	
Змістовий модуль 2. Основи міжособистісної комунікації у галузі охорони праці					
Тема 2.1. Специфіка міжособистісної комунікації	10	-	-	10	індивіду-альна робота
Тема 2.2. Стилi й моделі міжособистісної комунікації	11	2	-	9	індивіду-альна робота
Тема 2.3. Гендерні аспекти міжособи-стісної комунікації	10	-	-	10	індивіду-альна робота
Тема 2.4. Причини виникнення конфлі-ктів та основні стилі поведінки у про-цесі вирішенні конфліктів	10	-	-	10	індивіду-альна робота
Тема 2.5. Основні стратегії запобігання маніпулятивних впливів в умовах воєн-ного стану	10	-	-	10	індивідуа-льна робота
Тема 2.6. Особливості організації зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації (ЗМІ)	9	-	-	9	індивіду-альна робота

Тема 2.7. Засоби розвитку професійної комунікації фахівця	11	2	-	9	індивідуальна робота
Підсумкова модульна робота 2	7			7	індивідуальна робота
Дифзалік	2	-	2	-	індивідуальна робота
Разом за модуль 2	80	2	4	74	-
Разом	120	4	4	112	

Індивідуальні завдання (орієнтовна тематика індивідуальних завдань)

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань (самостійної роботи) здобувачів викладені у методичних вказівках для самостійного вивчення дисципліни «Міжособистісна комунікація».

1. Сутнісний зміст процесу комунікації.
2. Відмінності моделей комунікації.
3. Методи комунікативного аналізу.
4. Моделі комунікації.
5. Управління комунікативними процесами.
6. Методи комунікативного аналізу.
7. Процес спілкування та його складові.
8. Сутність поняття спілкування.
9. Форми, види і структура спілкування.
10. Комунікативна сторона спілкування.
11. Вербальні засоби спілкування.
12. Засоби спілкування та їх види.
13. Мовна комунікація: структура і функції.
14. Бар'єри у вербальній комунікації.
15. Цілі та фактори ефективного слухання.
16. Стили слухання й зворотний зв'язок у міжособистісному спілкуванні.
17. Засоби невербальної комунікації.
18. Інтерпретація невербальної поведінки.
19. Мова жестів і міміки людини.
20. Просторово-часовий фактор спілкування. Візуальний контакт.
21. Умови психологічно повноцінного спілкування.
22. Ділове спілкування та його стилі.
23. Імідж фахівця психолога.
24. Комунікативна природа сучасних технологій навчання.
25. Комунікативна природа особистості.
26. Спілкування як загальнопсихологічна основа виховання особистості.
27. Комунікативна культура особистості.
28. Міжособистісна взаємодія в освітній діяльності.

29. Характеристика інтерактивної сторони спілкування.
30. Інтерактивна ідентифікація.
31. Основні характеристики почуттів і емоцій у спілкуванні.
32. Сприйняття і розуміння в структурі спілкування.
33. Перцептивна сторона спілкування та її характеристика.
34. Роль самопрезентації у фаховій міжособистісній комунікації.
35. Психологія ділового спілкування.
36. Репрезентативні системи у діловій комунікації.
37. Рольові та маніпулятивні класифікації.
38. Фактори ефективного спілкування.
39. Поняття, критерії та рівні успішного спілкування.
40. Комунікабельність, контактність та комунікативна сумісність.
41. Стратегії та тактики маніпулювання у спілкуванні.
42. Основні стратегії впливу на людину.
43. Засоби і механізми маніпулятивного впливу.
44. Маніпуляції у спілкуванні.
45. Розпізнання маніпуляції та захист від неї.
46. Трансактний аналіз спілкування. Типи трансакцій.
47. Основи асертивної поведінки
48. Характеристика соціальних ролей комунікаторів.
49. Тренінгові технології здобування навичок ефективного спілкування у процесі фахової міжособистісної комунікації.
50. Типологія конфліктів та їх динаміка.
51. Типи особистостей та ймовірність їх конфліктної поведінки у процесі спілкування.
52. Стили поведінки у конфлікті та їх доцільність.
53. Засоби та методи запобігання та подолання конфліктів у спілкуванні.
54. Конфлікти у навчанні, їх причини та види.
55. Управління конфліктами в освітньому процесі та шляхи їх вирішення.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік, стандартизовані тести, наскрізні та командні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень (тези доповідей), індивідуальні та групові завдання.

Перелік завдань для підготовки до заліку

1. Розкрити зміст поняття «міжособистісна комунікація».
2. Розкрити зміст спілкування у системі міжособистісних і суспільних відносин
3. Охарактеризувати предмет, функції та види міжособистісної комунікації.
4. Охарактеризувати індивідуальні особливості міжособистісної комунікації.
5. Описати особливості вербального і невербального спілкування: соціальний аспект.
6. Охарактеризувати основи міжособистісної комунікації
7. Розкрити зміст специфіки міжособистісної комунікації.
8. Висвітлити стилі й моделі міжособистісної комунікації.
9. Охарактеризувати гендерні аспекти міжособистісної комунікації.
10. Визначити причини виникнення конфліктів та основні стилі поведінки у процесі вирішенні конфліктів.
11. Охарактеризувати основні стратегії запобігання маніпулятивних впливів в умовах воєнного стану.
12. Особливості організації зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації (ЗМІ).
13. Охарактеризувати засоби розвитку професійної комунікації фахівця.

14. Розкрити сутність діджиталізації наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності.
15. Охарактеризувати академічну культуру як складову академічної доброчесності.
16. Вказати основні жанри писемного наукового мовлення, їх специфіку та характеристики.
17. Охарактеризувати культуру професійного спілкування у закладах вищої освіти.
18. Описати правила укладання бібліографії.
19. Визначити мету та завдання інформаційного пошуку; описати типи та види пошуку.
20. Розкрити сутність публічного виступу. Вказати види публічних виступів.
21. Висвітлити етапи підготовки до академічного публічного виступу. Особливості ведення публічного виступу в умовах воєнного стану (у випадку повітряної тривоги, блекауту тощо).
22. Розкрити зміст вербальних та невербальних складників усної наукової комунікації.
23. Рефлексивне слухання. Нерефлексивне слухання.
24. Шляхи підвищення іміджу українського фахівця психолога. Міжнародна співпраця.
25. Випадки застосування видів слухання.
26. Структура діалогового спілкування.
27. Принципи ведення ділових бесід.
28. Пантоміміка: жести, пози, рухи у міжособистісній комунікації.
29. Етичні норми професійної комунікації фахівців.
30. Формальність і неформальність у професійному спілкуванні фахівців.
31. Розмежування кордонів у професійному міжособистісному спілкуванні.
32. Діалогічна, маніпулятивна, альтерцентристська, індіферентна спрямованість міжособистісної комунікації.
33. Поняття гендеру у міжособистісній комунікації.
34. Гендерні відмінності у міжособистісній комунікації. Невербальна гендерна комунікація. Вербальна гендерна комунікація.
35. Гендерні аспекти міжособистісної комунікації.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, вирішення ситуаційних завдань, виконання проектного проекту тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи та диференційованого заліку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: диференційований залік

Денної (очної) форми

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна кількість балів
Модуль № 1	I. Поточний контроль			
	Лекції	3	0	0
	Практичні заняття	3	3	9
	Модульна робота 1	1	20	20

	Разом за модуль 1			29
Модуль № 2	Лекції	7	0	0
	Практичні заняття	7	3	21
	Модульна робота 2	1	20	20
	Разом за модуль 2			41
	Індивідуальні заняття		5	5
	ДИФЗАЛПК	1	25	25
Разом за всі види навчальної роботи модуля 1				100

Заочна

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна кількість балів
Модуль № 1	І. Поточний контроль			
	Лекції	2	0	0
	Практичні заняття	0	0	0
	Модульна робота 1	1	20	20
	Разом за модуль 1			20
Модуль № 2	Лекції	1	0	0
	Практичні заняття	1	10	10
	Модульна робота 2	1	20	20
	Разом за модуль 2			30
	Індивідуальні заняття		10	10
	ДИФЗАЛПК	1	40	40
Разом за всі види навчальної роботи модуля 1				100

За виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 20.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру (включно із самостійною);
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (зокрема, самостійно опрацьований матеріал) під час роботи на заняттях та набутих навичок під час виконання практичних завдань.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів), (для ЗФН 10):

3 (7-10 ЗФН) бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь правильна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, є посилання на додатково опрацьовані джерела.

2 (4-6 ЗФН) бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, допущені незначні помилки, професійна термінологія використана правильно.

1 (2-3 ЗФН) бал – завдання виконане на рівні окремих фрагментів, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна

послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двадцяти тестових завдань та одного ситуаційного завдання. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом навчального матеріалу, передбаченого програмою.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольної роботи за модулем (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

сума балів за правильне виконання тестового завдання складає 10 балів. «Вага» одного правильно вирішеного тестового запитання складає 1 бал:

1 бал – правильна відповідь;

0 балів – неправильна відповідь.

Сума балів за виконання ситуаційного завдання складає 10 балів. При його оцінюванні береться до уваги вміння застосовувати знання на практиці (у вигляді наведення власних прикладів), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

10 балів – питання розкрито в повному обсязі, відповідь правильна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни, наявний творчий підхід.

9-7 балів – питання розкрито правильно, але обґрунтування відповіді недостатнє, використана професійна термінологія.

6-4 балів – питання розкрито частково, допущені значні помилки при аргументації, термінологія використана з помилками.

3-1 бал – питання розкрито на рівні окремих фрагментів, аргументація відсутня.

0 балів – питання не розкрито.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку.

Кожен варіант підсумкового контролю складається з двох теоретичних питань та практичного завдання. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання проблемних завдань тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 25 балів для очної форми навчання) (оцінюється від 0 до 40 балів для заочної форми навчання):

25 (40 ЗФН) балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст поставлених завдань;

20-24 (39-30 ЗФН) бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

15-19 (29-19 ЗФН) балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

1-14 (1-18 ЗФН) балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання завдань індивідуальної роботи дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 10 балів, і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 1 бал – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

0,5 балів – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерел, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

3 бали – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 2 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Засоби провадження освітньої діяльності

Засобами провадження освітньої діяльності є навчальна аудиторія №245 («Кабінет суспільних дисциплін») із сучасним мультимедійним забезпеченням, супровідні матеріали до нього, комп'ютерна програма для перевірки наукових робіт Unichек; навчальна, на-

вчально-методична та нормативно-правова література, що знаходиться в бібліотеці (електронній бібліотеці) інституту.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565 (зі змінами).
2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія». Черкаси: НУЦЗ України.
3. Борг, Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Харків: Фабула, 2019. 304 с.
4. Волошенко М.О., Азаркіна О.В. Психологія професійного спілкування: навч. посібник. Запоріжжя: Гельветика, 2021. 280 с.
5. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т., Мельничук Н., Чуприк Л. Етика ділового спілкування. Київ, 2019. 344 с.
6. Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник. Київ: Алерта, 2021. 250 с.
7. Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України. Харків : НУЦЗУ, 2022. 14 с.
8. Кришталь А. О. Соціальні аспекти міжособистісної комунікації: курс лекцій. Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. 144 с.
9. Культура діалогу. Національний круглий стіл: збірник статей. Харків: Фоліо, 2021. 384 с.
10. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. Київ: НАДУ, 2012. 48 с.
11. Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 244 с.
12. Піз, А., Піз, Б. Мова рухів тіла. Київ: КМ-БУКС, 2021. 416 с.
13. Чалдіні, Р. Психологія впливу. Київ: КСД, 2022. 608 с.
14. Юнг, К. Психологічні типи. Київ, 2021. 752 с.
15. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник / за заг.ред. М.Ковалю. Львів, 2023. 307 с.

Додаткова:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація. Київ, Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 342 с.
3. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник. Київ: КНЕУ, 2004. 383 с.
4. Васильченко М.І., Гришко В.В. Комунікативний менеджмент: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 208 с.
5. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч. посібник / за ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 344 с.
6. Джонсон, Д.В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2018. 287 с.
7. Зубенко Л.Г. Культура ділового спілкування: навчальний посібник. Київ: «ЕксОб», 2000. 200 с.

8. Кайдалова Л.Г.,Пляка Л.В. Психологія спілкування: навч. посібник. Харків: НФаУ, 2011. 132 с.
9. Косюк О.М. Теорія масової комунікації: навч. посібник. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 384 с.
10. Ломачинська І.М. Документно-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій: навч. посіб. Київ: Ун-т «Україна», 2016. 325 с.
11. Мак-Квейл. Теорія масової комунікації. Львів: Літопис, 2018. 538 с.
12. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: «Центр учбової літератури», 2007. 448 с.
13. Палеха Ю.І. Документально-інформаційні комунікації: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2014. 374 с.
14. Сайтерли І.А. Культура міжособистісних стосунків: навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2007. 239 с.
15. Шебаніна О.В., Клочан В.П., Тищенко С.І. Комунікації в публічному адмініструванні: навчальний посібник. Миколаїв: МНАУ, 2018. 200 с.
16. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 309 с.

Інформаційні ресурси:

1. Онлайн курс «Communicate like a PRO: навички професійної комунікації». URL: <https://www.globallogic.com/ua/course-communicate-like-a-pro/>

Розробники:

Доцент кафедри соціальних
і гуманітарних дисциплін
кандидат психологічних наук, доцент

Людмила ГОНТАРЕНКО

доцент кафедри соціальних
і гуманітарних дисциплін
кандидат педагогічних наук, доцент

Аліна КРИШТАЛЬ